

7 Νοεμβρίου, 1990

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ

1. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ,

2. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 918/87).

5 *Δημόσιοι Υπάλληλοι — Μισθοδοσία — Αποκοπές μισθοδοσίας ή επιδομάτων δημοσίων υπαλλήλων — Υπάγονται στη σφαίρα του Δημοσίου Δικαίου και υπόκεινται σε αναθεώρηση δυνάμει του Άρθρου 146.1 του Συντάγματος — Το Άρθρο 30 του Περί Συντάξεων Καθηγητών Νόμου του 1967 (Ν. 56/67) αναγνωρίζει ρητά την ευχέρεια της διοίκησης να προβαίνει σε τέτοιες αποκοπές για εξασφάλιση της αρχής της χρηστής διοίκησης.*

10 *Γενικές Αρχές Διοικητικού Δικαίου — Αρχή του κωλύματος (equitable estoppel) — Ποία η απίχρησή της στο Διοικητικό Δίκαιο — Εφαρμοστέες αρχές.*

15 *Το 1972, παραχωρήθηκε υποτροφία στον αιτητή, Βοηθό Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης, για μεταπτυχιακές σπουδές στα Παιδαγωγικά, στο Πανεπιστήμιο της Βηρυτού. Ο αιτητής υπέγραψε σύμβαση με την οποία αναλάμβανε να υπηρετήσει μετά την υποτροφία, η οποία ήταν διάρκειας τεσσάρων χρόνων, για ίση χρονική περίοδο στη Δημόσια Εκπαίδευση, διαφορετικά να καταβάλει αποζημίωση ΛΚ1.100 κατ' έτος. Ο αιτητής δεν επέστρεψε αφού εξασφάλισε εργασία στην Ελλάδα, όπου και εγκαταστάθηκε. Του παραχωρήθηκε 20 άδεια άνευ απολαβών μέχρι το 1980. Όταν η άδεια του αυτή δεν ανανεώθηκε, δεν προσήλθε στην εργασία του και υπέβαλε παραίτηση. Κατά την καταβολή του φιλοδωρήματος επί τη αφυπηρητότητά του, του απεκώπη το ποσό των ΛΚ4.400 για κάλυψη της αποζημίωσης 25 που είχε αναλάβει να καταβάλει δυνάμει της πιο πάνω σύμβασης.*

Ο αιτητής αμφισβήτησε την αποκοπή του πιο πάνω ποσού και ισχυρίστηκε ότι η μη επιστροφή στα καθήκοντά του εδικαιολογείτο και/ή είχε ενθαρρυνθεί από τις αρμόδιες αρχές με αποτέλεσμα να κωλύονται από τη διεκδίκηση της σχετικής αποζημίωσης.

5

Το Ανώτατο Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή και αποφάνθηκε ότι:

1. Τα παραδεκτά γεγονότα που τεκμηριώνονται και από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου, δεν επιμαρτυρούν άμεσα ή έμμεσα τον ισχυρισμό του αιτητή. Η απουσία του εγκρίθηκε κατόπιν δικού του αιτήματος και για δική του ευκολία. Ως εκ τούτου το υπόβαθρο της προσφυγής καταρρίπτεται. 10
2. Η αρχή του κωλύματος (*equitable estoppel*), όπως απαντάται στο Αγγλικό Δίκαιο (Άρθρο 29.1(γ) - Ν. 14/60), ευρίσκει κάποια απήχηση και στο Διοικητικό Δίκαιο στα πλαίσια των κανόνων χρηστής διοίκησης που επιβάλλουν την επίδειξη καλής πίστης εκ μέρους διοικητικών οργάνων στις σχέσεις τους με τον πολίτη. 15
3. Το Άρθρο 30 του Περί Συντάξεων Καθηγητών Νόμου του 1967 (Ν. 56/67) αναγνωρίζει την ευχέρεια της διοίκησης να προβεί σε αποκοπές από οφειλές προς υπαλλήλους που πηγάζουν από σχέση Δημοσίου Δικαίου, ευχέρεια η οποία είναι εύλογη ως θέμα πολιτικής δικαίου και εξασφάλισης της χρηστής διοίκησης. 20

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Papadopoulou v. Republic (1984) 3(A) C.L.R. 332,

30

Drousiotis v. Cyprus Broadcasting Corporation (1984) 3(A) C.L.R. 546,

Μακρίδης ν. Δήμου Πόλης Χρυσοχούς (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 502,

35

Παπαμιχαήλ και Άλλη ν. Δήμου Πάφου (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 643,

Kantziaris v. Ministry of Interior (1982) 1 C.L.R. 606.

40

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία απεκόπη από το φιλοδώρημα επί τη αφυπηρητήσει

του αιτητή το ποσό των £4.400,- που αντιστοιχεί με την αποζημίωση που αυτός είχε αναλάβει να καταβάλει στις Κυπριακές αρχές σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της υποχρέωσής του για επιστροφή και υπηρεσία στην Κυπριακή Εκπαίδευση μετά την αποπεράτωση των σπουδών του.

5

Χρ. Τριανταφυλλίδης, για τον Αιτητή.

Α. Βασιλειάδης, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α΄, για τους Καθ' ων η αίτηση.

10

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο αιτητής ήταν μέλος της Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας και κατά τον κρίσιμο χρόνο κατείχε τη θέση Βοηθού Διευθυντή στη μέση εκπαίδευση.

15

Το 1972 του παραχωρήθηκε υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές στα Παιδαγωγικά, στο Αμερικάνικο Πανεπιστήμιο Βηρυτού. Η υποτροφία παραχωρήθηκε υπό όρους που είχαν ενσωματωθεί σε συμφωνία που υπέγραψε με το αρμόδιο κυβερνητικό τμήμα στις 25.4.1972. Με συμπληρωματική συμφωνία, ημερομηνίας 20.3.74, η διάρκεια της υποτροφίας επεκτάθηκε από τρία σε τέσσερα χρόνια και οι όροι της τροποποιήθηκαν σχετικά με τις υποχρεώσεις του αιτητή για την προσφορά υπηρεσιών στη δημόσια εκπαίδευση της Κύπρου μετά την αποπεράτωση των σπουδών του και την καταβολή αποζημίωσης σε περίπτωση παράλειψης εκπλήρωσης αυτού του μέρους της συμφωνίας.

20

25

Βάσει των σχετικών προνοιών της σύμβασης ο αιτητής ανέλαβε όπως υπηρετήσει μετά τις σπουδές του για περίοδο τεσσάρων ετών στη Δημόσια Εκπαίδευση και σε περίπτωση παραλείψης εκπλήρωσης αυτού του όρου να καταβάλει αποζημίωση ίση με £1,100,- κατ' έτος.

30

Οι σπουδές του αποπερατώθηκαν το 1974, μετά τα τραγικά γεγονότα του χρόνου εκείνου. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του ο αιτητής δεν επέστρεψε στα καθήκοντά του. Εξασφάλισε εργασία στην Ελλάδα, στον εκπαιδευτικό τομέα απ' ό,τι συνάγεται από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιό μας, όπου και εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του. Ας σημειωθεί ότι η σύζυγός του κατάγεται από την Ελλάδα.

35

40

Ως αποτέλεσμα διαδοχικών αιτημάτων του, του παραχωρήθηκε άδεια απουσίας άνευ απολαβών επί ετήσιας βάσης μέχρι το

1980. Αίτημά του για περαιτέρω παράταση το χρόνο εκείνο απορρίφθηκε. Παρά την έλλειψη άδειας για απουσία από τα καθήκοντά του, ο αιτητής δεν προσήλθε σ' αυτά: ολόταν κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία εναντίον του με σκοπό την επιβολή κυρώσεων για την άνευ λόγου απουσία από τα καθήκοντά του. Πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας και προφανώς για αποτροπή των συνεπειών της, ο αιτητής υπέβαλε παραίτηση, η οποία έγινε αποδεκτή.

5

Η υπηρεσία του ήταν συντάξιμη και επί τη αφυπηρητήσει του edικαιούτο, όπως διαπιστώθηκε σύνταξη και φιλοδώρημα, το οποίο καθορίστηκε σε £5,447.42σ. Κατά την καταβολή του, του απεκόπη ποσό ίσο προς £4,400.-, που αντιστοιχεί με την αποζημίωση που είχε αναλάβει να καταβάλει στις κυπριακές αρχές σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της υποχρέωσής του για επιστροφή και υπηρεσία στην κυπριακή εκπαίδευση για την προαναφερθείσα περίοδο καθώς και ποσό £485.14.- για το Ταμείο Χηρών και Τέκνων.

10

15

Ο αιτητής αμφισβητεί την αποκοπή του ποσού των £4,400.- για ένα ουσιαστικά λόγο, ότι η μη επιστροφή στα καθήκοντά του ήταν δικαιολογημένη ή διαξευκτικά ότι λόγω της συμπεριφοράς τους οι αρχές κωλύονται από τη διεκδίκηση της καταβολής της σχετικής αποζημίωσης. Η διαγωγή των αρχών η οποία δημιουργεί το κώλυμα (estoppel) συνίσταται, όπως είναι ο ισχυρισμός του αιτητή στο ότι τον είχαν ενθαρρύνει να παραμείνει μακριά από τα καθήκοντά του. Ο ισχυρισμός αυτός έχει προβληθεί παρά την αποδοχή εκ μέρους του αιτητή της ορθότητας των γεγονότων που συνθέτουν τη διαφορά, όπως παρατίθενται στην ένσταση.

20

25

Διαπιστώνεται αντινομία μεταξύ των διατυπούμενων ισχυρισμών και των γεγονότων, τα οποία είναι αποδεκτά. Τα παραδεκτά στοιχεία, που άλλωστε τεκμηριώνονται από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου (που έχουν τεθεί ενώπιόν μας), δεν επιμαρτυρούν άμεσα ή έμμεσα οποιαδήποτε ενθάρρυνση του αιτητή από τις εκπαιδευτικές αρχές να παραμείνει μακριά από τα καθήκοντά του και εν πάση περιπτώσει οι αρχές τίποτε δεν έπραξαν που θα μπορούσε εύλογα να οδηγήσει τον αιτητή να υποθέσει ότι οι υποχρεώσεις του βάσει της σύμβασης υποτροφίας θα ατονούσαν.

30

35

Η απουσία του εγκρίθηκε κατόπιν δικού του αιτήματος και για τη δική του ευκολία. Με αυτή τη διαπίστωση το υπόβαθρο της προσφυγής καταρρίπτεται. Παρενθετικά μπορεί να αναφερθεί ότι το δόγμα ή η αρχή του κωλύματος (equitable estoppel), όπως απαντάται στο Αγγλικό Δίκαιο (άρθρο 29.1(γ) - Ν.14/60), ευρίσκει κάποια απήχηση και στο Διοικητικό Δίκαιο στα πλαί-

40

5 5 10 15 20 25 30

σια των κανόνων της χρηστής διοίκησης που επιβάλλουν την επίδειξη καλής πίστης εκ μέρους διοικητικών οργάνων στις συναλλαγές τους με τον πολίτη. Δεν παρίσταται ανάγκη να ενδια- τρήσουμε στην έκταση της εφαρμογής του, *Papadopoulou v. Republic* (1984) 3(A) C.L.R. 332, *Drousiotis v. C.B.C.* (1984) 3(A) C.L.R. 546, *Μακρίδης ν. Δήμου Πόλης Χρυσοχούς* (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 502, *Παπαμιχαήλ και Άλλη ν. Δήμου Πάφου* (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 643, εκτός από το να επισημάνουμε ότι η καλή πίστη κρίνεται μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας.

Το μόνο θέμα το οποίο μας έχει ουσιαστικά απασχολήσει και δεν έχει εγερθεί άμεσα, αφορά την ευχέρεια της διοίκησης να προβεί σε αποκοπές από οφειλές προς υπαλλήλους που πηγάζουν από σχέση Δημοσίου Δικαίου. Το άρθρο 30 του Περί Συντάξεων Καθηγητών Νόμου του 1967 (Ν.56/67) ρητά αναγνωρίζει αυτή την ευχέρεια η οποία δεν μπορεί παρά να χαρακτηριστεί ως εύλογη ως θέμα πολιτικής του δικαίου και εξασφάλισης της χρηστής διοίκησης. Εξάλλου διαπιστώνεται, όπως έχει αναγνωριστεί και στην *Kantziats v. Ministry of Interior* (1982) 1 C.L.R. 606, θέματα τα οποία ανάγονται σε θέματα τα οποία ανάγονται σε αποκοπές μισθοδοσίας ή επιδομάτων δημοσίων υπαλλήλων υπάγονται στη σφαίρα του Δημοσίου Δικαίου και υπόκεινται σε αναθεώρηση βάσει του άρθρου 146.1 του Συντάγματος.

Η προσφυγή απορρίπτεται. Η επίδικη απόφαση επικυρώνεται στο σύνολό της βάσει των διατάξεων του άρθρου 146.4(α) του Συντάγματος. Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.